AVİM Yorum • No: 2021 / 59 • Kasım 2021

TÜRK KONSEYİ'NDEN TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI'NA

Şevval Beste GÖKÇELİK

Misafir Araştırmacı

Türk dünyasının liderlerini bir araya getiren Türk Konseyi 8inci Zirvesi, 12 Kasım 2021 tarihinde İstanbulda gerçekleşti. Dijital Çağda Yeşil Teknolojiler ve Akıllı Şehirler temasıyla Demokrasi ve Özgürlükler Adasında gerçekleştirilen zirveye Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan Cumhurbaşkanlarının yanı sıra Macaristan Başbakanı da katıldı. Türkçe konuşan ülkeler arasındaki ilişkileri en üst seviyeye getirmeyi amaçlayan Türk Konseyi 8. Zirve Toplantısı kapsamında Türk İş Forumu, Türk Konseyi, Türk Ticaret ve Sanayi Odası (TCCI) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından 10 Kasım 2021 tarihinde İstanbulda bir toplantı gerçekleştirildi. Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Macaristandan çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren firma temsilcilerinin katıldığı toplantıda Türk Devletleri arasında ticaretin serbestleştirilmesi ve ekonomi, ticaret, yatırım ve lojistik potansiyelinin artırılması konularına dikkat çekildi.[1] Bu toplantının hemen ardından 11 Kasım 2021 tarihinde Türk Konseyi 8. Zirvesi çerçevesinde Dışişleri Bakanları Konseyi 8. Toplantısı gerçekleştirildi. Bu toplantıda konseye katılacak olan ülkelerin Dışişleri Bakanları, 12 Kasımda düzenlenecek olan Devlet Başkanları Konseyi toplantısının gündem ve programını görüştüler ve Devlet Başkanları tarafından imzalanacak kararlar, Zirve Deklarasyonu taslağı ile Türk Dünyası 2040 Vizyon belgesini gözden geçirdiler.[2]

Türkiyenin ev sahipliğini yaptığı 6 ülke liderinin katılımıyla gerçekleştirilen Türk Konseyi 8. Zirvesinde iktisadi, kültürel, ticari ve toplumsal konular başta olmak üzere pek çok alanda ilerletilebilecek işbirliği sahalarına vurgu yapıldı. Bu çerçevede toplantıda hem ticaretin hem karşılıklı yatırımların arttırılması ve Türk Devletleri arasında gerçekleşen ticaret hacminin dünyanın geri kalanıyla olan toplam ticaret hacminin yüzde 10unu karşılaması hedefiyle Ticareti Kolaylaştırma Strateji Belgesinin imzalanmasına özel önem verildi. Toplantı kapsamında belirlenen ticaret hedeflerine ulaşılabilmesinin önündeki engeller masaya yatırılarak çözüm önerileri sunuldu. Bu kapsamda gümrük mevzuat ve uygulamalarının uyumlaştırılması ve geçiş ücretlerinin rekabetçi bir düzeye çekilmesini kapsamına alacak bir anlaşmanın imzalanması gerekliliğine işaret edildi. Bunun dışında geçtiğimiz yaz aylarında yaşanan yangın felaketlerine dikkat çekilerek doğal afetlerle mücadele konusunda da işbirliğinin geliştirilmesine değinildi. Terör örgütleriyle ortak mücadele ve İslam ve yabancı düşmanlığıyla mücadele de toplantının önemli gündem maddeleriydi.[3]

Zirvedeki önemli gelişmelerden biri de topluluğun adının Türk Devletleri Teşkilatı olarak değiştirilmesi oldu. Bu değişikliğin sadece sözde kalmaması, fiiliyata da dönüşmesi adına Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi uygulamaya alındı. Bu çerçevede Türk devletlerinin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel standartlarını yükseltmek amacıyla deneyimlerinin bir araya getirilmesi ve ihtiyaç duyulduğunda gerekli kaynakların sunulması adına işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik adımlar atıldı. Bu süreçte Teşkilatın, uluslararası hukuku da destekleyen çok taraflı işbirliği kültürünü destekleyeceği belirtildi.[4]

Türk Konseyinin 2018de düzenlenen 6. Zirvesinde gözlemci üye olarak kabul edilen Macaristanı temsil etmek üzere toplantıya katılan Macaristan Başbakanı, Türk halklarının Avrupa Birliği içinde çıkarlarını korumak için elinden gelen her çabayı sarf edeceğini söyledi. Başbakan, Asya ile olan ilişkileri geliştirme yolunda Türkiyenin yanı sıra Özbekistan ve Kırgızistan ile de stratejik ortaklığın giderek geliştiğini belirtti.[5] Türkmenistan da ilk kez katıldığı 8. Zirve sonrasında gözlemci üye konumuna geldi. Geleneksel tarafsızlık politikası izleyen Türkmenistanın Türk Devletleri Teşkilatına gözlemci üye statüsüyle katılması, örgütün artan uluslararası ortaklarıyla daha da güçlendirilmesi adına büyük önem taşıyor. Türkmenistanın gözlemci üye statüsü sonrası Türk Devletleri ve halkları arasındaki dayanışma ve iş birliğinin geliştirilmesi adına önemli bir adım atılmış oldu. Özbekistan da 2019 yılında Baküde gerçekleştirilen 7. Zirvede Konseye tam üye olmuştu.[6] Daha önce Macaristan ve Özbekistan ile başlayan genişleme sürecine şimdi Türkmenistanın da dahil olmasıyla birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin de Türk Devletleri Teşkilatına üyeliğiyle ilgili beklentiler dile getirildi. Dolayısıyla Türk Devletleri Teşkilatının giderek kapsamının genişleyeceği görülüyor.

Türk Devletleri Teşkilatı, 2040 Vizyon Belgesinde yer alan ekonomi, enerji ve lojistik alanlarındaki işbirliği hedeflerinin gerçekleştirilmesi adına önemli bir aktör niteliğinde. Bölgesel ve uluslararası alanda siyasi ve ekonomik işbirlikleri konusunda planlanan gelecek perspektifleri uygulamaya konulabilirse ciddi bir gelişime tanık olunacak. Türk dünyası sahasını İpek Yolunun da ötesinde Trans-Atlantik ile ilişkisel hale getirebilmek amacıyla verimli işbirliğinin daha da güçlendirilmesi adına İstanbulda gerçekleştirilen zirve umut veren bir gelişme olmuştur. Bundan sonraki süreçte Türk Devletleri Teşkilatının daha da genişlemesi ve faaliyet alanlarının ve yoğunluğunun artması beklenmektedir.

**Fotoğraf: https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turk-konseyi-devlet-baskanlari-8-zirvesinin-ardindan-ortak-bildiri-yayinlandi/2419531*

[1] Türk İş Forumu İstanbul'da düzenlendi., *Türk Devletleri Teşkilatı,* 11 Kasım 2021, https://www.turkkon.org/tr/haberler/turk-is-forumu-istanbulda-duzenlendi_2392

[2] Dışişleri Bakanları Konseyi 8. Toplantısı İstanbul'da düzenlendi, *Türk Devletleri Teşkilatı,* 11 Kasım 2021, https://www.turkkon.org/tr/haberler/disisleri-bakanlari-konseyi-8-toplantisi-istanbulda-duzenlendi_2393

[3] Türk Keneşinin İstanbul Çıkarması, *Hürriyet*, 12 Kasım 2021, https://www.hurriyet.com.tr/gundem/turk-kenesinin-istanbul-cikarmasi-41938260

[4] Türk Dünyası 2040 Vizyonu, *Türk Devletleri Teşkilatı,* 12 Kasım 2021, https://www.turkkon.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf

[5] Tarık Demirkan, Macaristan Başbakanı Orban: 'Yüzyıllarca Türk halklarıyla birlikte yaşadık, bundan gurur duyuyoruz', *BBC Türkçe*, 13 Kasım 2021, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-59276998

[6] Muhammet Tarhan, Emre Karaca, Mehmet Şah Yılmaz, Türk Dünyası Entegrasyona Yelken Açtı, *Anadolu Ajansı*, 13 Kasım 2021, https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turk-dunyasi-entegrasyona-yelken-acti/2419967

Yazar Hakkında :

Şevval Beste Gökçelik 2019 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü □□□□ mezun olmuştur. Lisans mezuniyetini takiben 2019 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrasya Çalışmaları tezli yüksek lisans programına başlamıştır. 2018 yılında Erasmus programı kapsamında Università di studi degli Siena'da (Siena Üniversitesi) lisans ve yüksek lisans seviyesinde dersler almıştır.

Lisans öğrenimi sırasında; Ocak 2019'da Türkiye Stratejik Analizler Merkezi'nde staj yapmış ve Türkiye □□ doğrudan ve dolaylı ilgilendirebilecek bölge dışı siyasi, ekonomik, askeri ve sosyokültürel gelişmelerin yakından takibini sağlamıştır. "Burada 'Arap Baharı'nda Gençlik Örgütleri' adlı tez çalışmasını hazırlamıştır. Ayrıca TÜRKSAM Göçmen Bültenini hazırlamıştır. Yüksek lisans öğrenimi sırasında 2019 yılında Polonya'nın Krakow kentinde uluslararası tanıtım ve pazarlama alanında uygulamalı olarak staj yapmıştır.

Kasım 2020'de Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır.

Atıfta bulunmak için: GÖKÇELİK, Şevval Beste. 2020. "TÜRK KONSEYİ'NDEN TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI'NA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No:2021 / 59. Kasım 15. Erişim Ekim 30, 2020. https://avim.org.tr/tr/Yorum/TURK-KONSEYI-NDEN-TURK-DEVLETLERI-TESKILATI-NA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır